

AZ ÓBUDAI EGYETEM
Tűz- és munkavédelmi és polgárvédelmi tájékoztatója

(hallgatók részére)

BUDAPEST
2013.

Munkavédelmi oktatási anyag egyetemi hallgatók részére

(Kivonat az Óbudai Egyetem
Munkavédelmi Szabályzatából)

Az 1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről.

Az iskolarendszerű oktatás, a nevelés keretében a tanulókat és hallgatókat meg kell ismertetni a biztonságos életvitel, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető szabályaival.

A munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények, tovább e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. A munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása – a munkavállalók ez irányú felelősségével összhangban – munkáltató kötelessége.

A munkáltatóknak és a munkavállalóknak – hallgatók – valamint az állami szerveknek e törvényben és a munkavédelemre vonatkozó más szabályokban meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során együtt kell működniük.

A munkavédelemmel kapcsolatos minden eljárás során az adatok (személyes, különleges és közérdekű adatok, állami, szolgálati, üzemi és üzleti titkok) védelmét a vonatkozó jogszabályok szerint kell biztosítani. Az adatok statisztikai

célra felhasználhatók, és statisztikai felhasználás céljára személyazonosításra alkalmatlan módon átadhatók.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi feltételei

A hallgató csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,

- foglalkoztatás az egészséget, testi épségét, illetőleg a fiatalok egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,
- mások egészséget, testi épségét nem veszélyezteti, és a munkára külön jogszabályokban meghatározottak szerint alkalmasnak bizonyul.

Ha valamely munkát egyidejűleg két, vagy több hallgató végez, a biztonságos munkavégzés érdekében az egyik hallgatót meg kell bízni a munka irányításával, és azt a többiek tudomására kell hozni.

Általános rendelkezések

Az egyetem egész területén a dohányzás tilos (kivéve, az erre kijelölt helyeken).

- A közlekedési szabályokat az intézmény területén is be kell tartani.
- Az egyetem területén oktatási idő alatt szeszes italt illetve drogot/droghatású készítmény fogyasztani tilos.

- A laborgyakorlatok során a villamos gépeket, berendezéseket és egyéb készülékeket a tevékenység befejezése után a villamos hálózatról le kell választani.
- Az előírt és rendelkezésre bocsátott védőeszközöket, egyéni védőfelszereléseket – az adott munkaköri, munkahelyi ártalmak lehetőségeinek fennállása alatt – a rendeltetésüknek megfelelően kell használni.
- Fizikai munkát végezni és műhelygyakorlaton részt venni (a labor jellegének megfelelően) csak zárt kivitelű lábbelikben szabad.
- Fizikai munkánál, valamint testnevelési órán, sportfoglalkozáson, gyakorlaton gyűrűt, órát, karkötőt, nyakláncot, nyakkendőt viselni tilos.
- Minden balesetet, sérülést, rosszulétet, haladéktalanul be kell jelenteni az oktatás helyi vezetőjének, vagy a felügyelettel megbízott személynek, aki köteles jegyzőkönyvet felvenni az eseményről, kitöltést követően megküldeni az Óbudai Egyetem Biztonságszervezési csoport vezetőjének.
- Az a hallgató, aki fertőző betegségen esett át (vagy családjában fertőző megbetegedés fordult elő), csak az Állami Egészségügyi Szolgálat orvosa által kiállított engedély alapján állhat munkába, illetve látogathatja mind az elméleti, mind a gyakorlati foglalkozásokat.
- A szakképesítés megszerzéséhez szükséges gyakorlati képzés során, ha az nem az intézményben történik, akkor a munkáltatónak az őt foglalkoztatót kell érteni. Ettől külön szerződés keretében el lehet térni.

- A képernyő előtti munkavégzést az 50/1999. (XI.3.) EüM rendeletnek megfelelően kell meghatározni.

Tűzvédelmi oktatási anyag egyetemi hallgatók részére

(Kivonat az Óbudai Egyetem
Tűzvédelmi Szabályzatából)

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 22. § - ban, valamint annak végrehajtásában kiadott 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet 2. §, továbbá a 28/2011. (IX.6.) BM rendelettel kiadott Országos Tűzvédelmi Szabályzat alapján.

A megtartott tűzvédelmi oktatás tényét az oktatás tárgyát, tartalmát, az esetleges gyakorlati képzést (tűzoltó készülék kezelése) írásban kell rögzíteni, amit a munkavállaló (hallgató) és az oktatást megtartó aláírásával igazol. Ezt a nyilvántartást gondosan meg kell őrizni.

I. Tűzveszélyességi osztályok:

Az Óbudai Egyetem épületeiben található az

„A” = fokozottan tűz és robbanás veszélyes (pl. gázmérő, akkumulátor helyiségek), a

„B” = tűz- és robbanásveszélyes (pl. vegyszerraktárak)

„C” = a tűzveszélyes (pl. raktárak, könyvtárak, egyes műhelyek, stb.), a

„D” = mérsékelten tűzveszélyes (pl. tantermek, irodák, gáztüzelésű kazánház, stb.) és

„E” = nem tűzveszélyes (p. folyosók, mosdók, WC-k, stb.)
tűzveszélyességi osztályba tartozó helyiségek.

II. Általános tűzvédelmi szabályok:

1. A használatra vonatkozó általános tűzvédelmi szabályokat az egyetem épületeire vonatkozó Tűzvédelmi Szabályzat részletesen tartalmazza, amit mindenki maradéktalanul köteles betartani.
2. A különböző helyiségeket, tereket csak az eredeti rendeltetésének megfelelően szabad használni. Ettől eltérni csak az illetékes vezető írásbeli engedélye alapján az abban meghatározott szabályok maradéktalan betartásával szabad.
3. „A” – „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó anyagot alkalmatlanul csak a szabadban, vagy hatékonyan szellőztetett helyiségben szabad használni, ahol egyidejűleg gyújtóforrás nincs.
4. Minden munkahelyen a tevékenység közben és annak befejezése után ellenőrizni kell a tűzvédelmi használati szabályok megtartását és a szabálytalanságokat meg kell szüntetni.

Az ellenőrzés terjedjen ki:

- a tűzjelzés lehetőségére,
- a kiürítési (menekülési útvonalak, folyosók, lépcsőházak és egyéb közlekedő terek) útvonalak szabadon tartására,
- tűzcsapok, tűzoltó készülékek, felszerelések meglétére, hozzáférhetőségükre,
- oltóvíz kivételi helyek megközelíthetőségére,
- tevékenység befejezése után villamos gép, berendezés, készülék kikapcsolt állapotára,

- fűtőberendezések előírt használatára,
  - dohányzás tiltó szabályzat betartására,
  - a tevékenységhez feltétlen szükséges anyagmennyiség szabályos tárolására, stb.
5. Tűzveszélyes tevékenységet tilos olyan helyen végezni, ahol az tüzet, vagy robbanást okozhat. Állandó jellegű tűzveszélyes tevékenységet csak a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, erre a célra alkalmas helyen – alkalmoszerű tűzveszélyes – tevékenységet csak írásbeli engedély alapján, az abban meghatározott szabályok betartása mellett szabad végezni.
6. Az épületekben, helyiségekben és szabadtéren, még átmenetileg sem szabad

Eltorlaszolni

- villamos berendezés kapcsolóját
- a közmű nyitó és zárószerkezetét
- tűzjelző kézi jelzésadókat
- a nyomásfokozó szivattyút indító szerelvényét
- a hő és füstelvezető kezelőszerkezetét, nyílásait
- a tűzvédelmi berendezést, felszerelést, készüléket

Leszűkíteni:

- a közlekedési utakat
  - az ajtókat, ajtónyílásokat,
  - kiürítési utakat
7. A helyiségekben (kollégiumi szobákban, irodákban, stb.) csak olyan fűtési rendszer használható, amely rendeltetésszerű működése során nem okoz tüzet, vagy robbanást. Csak engedélyezett típusú, kifogástalan műszaki állapotú tüzelő és fűtőberendezést szabad

használni. A rendszeresített fűtés mellett, kiegészítő fűtés (pl. hőszugárzó, stb.) csak az illetékes vezető írásbeli engedélye alapján az abban meghatározott szabályok maradéktalan betartásával használható.

8. Közcsatornába, vagy szikkasztóba éghető gázt, gőzt, vagy folyadékot, valamint az ilyen anyagot oldott állapotban tartalmazó szennyvizet, a vízzel vegyi reakcióba lépő és éghető gázfejlesztő anyagot beönteni nem szabad.
9. Világító berendezést, eszközt úgy kell elhelyezni, rögzíteni és használni, hogy az a környezetére tűzveszélyt ne jelentsen.
10. Villamos berendezés és éghető anyag között olyan távolságot kell tartani, vagy olyan hőszigetelést kell alkalmazni, hogy az éghető anyagra gyújtási veszélyt ne jelentsen.
11. Villamos gépet, berendezést és egyéb készüléket a tevékenység befejezése után ki kell kapcsolni, használaton kívüli helyezésük esetén a villamos hálózatról le kell választani. A tűzjelzés zavartalansága érdekében a nyilvános és fővonalú távbeszélő készülékek mellett, a tűzoltóság hívószámát = **105**, jól láthatóan fel kell tüntetni.

III. A tűzoltásra vonatkozó előírások:

1. Kezdődő, még nem kiterjedt tűz esetén a rendelkezésre álló alkalmas eszközökkel meg kell kísérelni a tűz oltását mindaddig, amíg az a személyi biztonságot nem veszélyezteti.

2. Aki tüzet, vagy annak közvetlen veszélyét észleli, illetve arról tudomást szerez, az a rendelkezésre álló eszközökkel (kézi jelzésadók segítségével, telefonálással, kiabálással, a portán történő személyes bejelentéssel), vagy késedelem nélkül a tűzoltóságnak a 105-ös telefonszámon köteles bejelenteni.

A tüzeset-káresemény jelentésekor közölni kell a diszpécserrel:

- a bejelentő nevét, a bejelentésre használt telefon kapcsolási számát,
  - a tüzeset pontos helyét, (kerület, utca, házzszám, emelet, ajtószám, stb.)
  - mi ég, mi van veszélyben,
  - emberéletet veszélyeztet-e.
3. A tűz jelzésének hallatára, az építményre kiadott tűzriadó tervben foglalt riasztást és az épület kiürítését végre kell hajtani. Gondoskodni kell arról, hogy a tüzesetről az épületben tartózkodók időben tudomást szerezzenek, és biztonságosan elhagyhassák az épületet.

Az egyes létesítményekben alkalmazott tűzjelzés:

- hangos szóval, kiáltással, az egyetem összes létesítményében
  - házi telefontal, az egyetem összes létesítményében
  - kiépített tűzjelző rendszerrel, a Bécsi úti és a Doberdó utcai létesítményben.
4. A tűzoltóság közreműködése nélkül eloltott, illetve az emberi beavatkozás nélkül megszűnt tüzet is be kell jelenteni a tűzoltóságnak, és a helyszínt a tűzvizsgálat vezetőjének intézkedéséig változatlanul kell hagyni.

IV. Tűzvédelmi szabálytalanságokért felelős személyek szankcionálása

1. A tűzvédelmi szabályokat, előírásokat mindenki külön felhívás nélkül köteles betartani, illetve végrehajtani.
2. Aki a tűzvédelmi előírásokat megszegi és cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik, az szabálysértést követ el és a szabálysértési eljárás keretében kiszabott pénzbírsággal sújtható.
3. Aki a Tűzvédelmi Szabályzat előírásait megszegi és cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik, az fegyelemsértést követ el és vele szemben fegyelmi eljárás keretében megfelelő szankciók kiszabására van lehetőség.

V. Tűzoltó készülékek használata

1. Porral oltók: A különböző tűzosztályok tüzeinek oltására alkalmas

- A** tűzosztály: szilárd, általában szerves eredetű olyan anyagok tüze, amelyek lángolás, (vagy izzás, parázslás) kíséretében égnek.
- B** tűzosztály: folyékony, vagy cseppfolyós szilárd anyagok tüzei.
- C** tűzosztály: éghető gázok tüzei.
- D** tűzosztály: fémek és olvadékainak tüzei.

Az egyetemen leggyakrabban előforduló tűzoltó készülékek az **ABC** porral oltók, amelyek az **A - B - C** tűzosztályba tartozó anyagok tüzeinek oltására alkalmasak. Ezen túl 1000 V feszültségig a feszültség alatti berendezések tüzeinek oltásánál is biztonsággal felhasználhatók az előírt védőtávolságok betartása mellett. A készülékek kezelési utasítása a készülék palástján jól látható és olvasható.

2. Gázzal oltó:

Széndioxidral oltó széles területen használható, a feszültség alatti berendezés tüzeinek oltására is biztonságosan alkalmazható. Kezelési utasítás a készüléken jól látható, olvasható.

Honvédelmi és Polgárvédelmi oktatási anyag az Óbudai Egyetem hallgatói részére

A HONVÉDELMI KÖTELEZETTSÉGEK

A hadkötelezettség

A katonai szolgálati kötelezettség járulékos kötelezettségét képezi

- a) az adatszolgáltatási,*
- b) a bejelentési,*
- c) a megjelenési*

kötelezettség (a katonai szolgálati kötelezettség és a járulékos kötelezettségek együtt: hadkötelezettség).

Törvény határozza meg a hadkötelezettséggel összefüggő adatszolgáltatási, bejelentési és megjelenési kötelezettségre, a nyilvántartásra és a sorozásra, valamint a honvédelmi célú adatkezelésre vonatkozó szabályokat.

POLGÁRVÉDELMI KÖTELEZETTSÉGEK

Az adott közösség minden tagjának vagy, ahogy a katasztrófavédelmi törvény fogalmaz „A katasztrófavédelem nemzeti ügy. A védekezés egységes irányítása állami feladat. Minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a

környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben.

1) A katasztrófaveszély:

olyan folyamat vagy állapot, amelynek következményeként okszerűen lehet számolni a katasztrófa bekövetkezésének valószínűségével és amely ez által veszélyezteti az emberi egészséget, környezetet, az élet- és vagyonbiztonságot.

2) A katasztrófa:

a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, illetve e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot vagy helyzet, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeit, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit, és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli.

3) Veszélyhelyzet:

A veszélyhelyzet az Alaptörvény 53. Cikkében meghatározott olyan helyzet, amelyet különösen a következő események válhatnak ki:

a.) elemi csapások, természeti eredetű veszélyek, különösen:

- 1) árvízvédekezés során, ha az előrejelzések szerint az áradó víz az addig észlelt legmagasabb vízállást megközelíti és további jelentős áradás várható, vagy

- elháríthatatlan jégtorlasz keletkezett, vagy töltésszakadás veszélye fenyeget,
- 2) belvízvédekezés során, ha a belvíz lakott területeket, ipartelepeket, fő közlekedési utakat, vasutakat veszélyeztet és a veszélyeztetés olyan mértékű, hogy a kár megelőzése, az újabb elöntések elhárítása meghaladja az erre rendelt szervezetek védekezési lehetőségeit,
  - 3) több napon keresztül tartó kiterjedő, folyamatos, intenzív, megmaradó hóesés vagy hófúvás,
  - 4) más szélsőséges időjárás következtében az emberek életét, anyagi javait a lakosság alapvető ellátását veszélyeztető helyzet következik be,
  - 5) földtani veszélyforrások.

b.) ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek, különösen:

- 1) a veszélyes anyagokkal és hulladékokkal történő tevékenység során a szabadba kerülő anyag az emberi életet, egészséget, továbbá a környezetet tömeges méretekben és súlyosan veszélyezteti,
- 2) nem tervezett radioaktív kiszóródás és egyéb sugárterhelés, amely a biztonságot kedvezőtlenül befolyásolja és a lakosság nem tervezett sugárterhelését idézi elő.

c.) egyéb eredetű veszélyek, különösen:

- 1) tömeges megbetegedést okozó humánjárvány vagy járványveszély, valamint állatjárvány,
- 2) ivóvíz célú vízkivétellel érintett felszíni és felszín alatti vizek haváriaszerű szennyezése, bármely okból létrejövő olyan mértékű légszennyezettség, amely a külön jogszabályban meghatározott riasztási küszöbértéket meghaladja,
- 3) a kritikus infrastruktúrák olyan mértékű működési zavara, melynek következtében a lakosság alapvető

ellátása több napon keresztül, vagy több megyét érintően akadályozott.

Általános jelzési és közreműködési kötelezettség

Aki – a fentiekben megfogalmazott – katasztrófát vagy katasztrófaveszélyt észleli, vagy arról tudomást szerez, haladéktalanul köteles azt bejelenteni a katasztrófavédelem hivatalos szerveinek (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság; Budapest Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok, Polgári Védelmi Kirendeltségek, Polgári Védelmi Irodák), illetve a tűzoltóságnak és a polgármesteri hivatalnak.

A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK HALLGATÓIRA VONATKOZÓ VÉDELMI FELADATOK

1. A felsőoktatási intézmények hallgatóinak katasztrófa-, tűz és polgári védelmi felkészítését az általános munkavédelmi és tűzvédelmi oktatás, valamint a szakirány szerinti képzés tantárgyainak oktatása során kell megvalósítani.
2. A felsőoktatási intézmény vezetője:
  - az intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározza a katasztrófa-, tűz- és polgári védelmi tevékenység szervezeti és végrehajtási rendjét, irányítja a meghatározott feladatok végrehajtását,
  - kiadja az intézmény tűzvédelmi szabályzatát, annak mellékleteként a tűzriadó tervet, amelyet szükség szerint, de legalább évente gyakoroltat,
  - szükség esetén megalakítandó munkahelyi polgári védelmi szervezetbe kérheti az intézménnyel hallgatói jogviszonyban állók beosztását a lakcímük szerint illetékes polgármestertől.

Fentiek ismerete, valamint végrehajtásukban való aktív részvétel minden hallgatónak – érintettsége mértékéig – kötelezettsége.

Az általánostól a speciálisig, a mindenki által elvégezhetőől a speciális szakmai felkészültséget igénylőig, a kevésbé tehetőstől a jobb módúig, mindenki adottságait, képességét és lehetőségeit bele kell, tegye a közösbe – ha szükséges – annak érdekében, hogy elődeink nemzedékeinek sora által létrehozott és az általunk alkotott értékeket is átmentsük a jövőnek, gyermekeink unokáink és az utánuk jövők közös – remélhetőleg egyre jobb élete érdekében. Csak így válhat valóra a mondás igazsága, miszerint:

„A HONVÉDELEM NEMZETI ÜGY”

FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK

- 1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről
- 50/1999. (XI.3.) EüM a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről
- 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet a tűzvédelmi szabályzat készítéséről
- 28/2011. (IX.6.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról
- 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával

összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól

- 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- 2011. évi CXXVIII. Katasztrófavédelmi törvény
- 1999. évi LXXIV. törvény a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről
- 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól
- 44/2007.(XII.29.) OKM rendelet a katasztrófák elleni védekezés és a polgári védelem ágazati feladatairól
- 139/2012. (VI. 29.) Korm. rendelet a katasztrófa-egészségügyi ellátásról

Budapest, 2013. augusztus 21.

Dr. Rudas Imre
Rektor